

Komentarz do wybranych przepisów ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. poz. 374, z późn. zm.), dotyczących budżetu jednostki samorządu terytorialnego

**dr Elwira Stupienko, Dyrektor Wydziału Finansów i Kontroli Warmińsko-Mazurski
Urząd Wojewódzki w Olsztynie**

W dniu 8 marca 2020 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych¹. W dniu 31 marca 2020 r. opublikowana została ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw² (tzw. specustawa). Ustawa ta, wraz z ustawą o zmianie ustawy o systemie instytucji rozwoju (PFR), a także projektem ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców („polityka nowej szansy”, który nie został jeszcze uchwalony) składa się na pakiet ustaw, zwany „tarczą antykryzysową”.

Pierwsza tarcza antykryzysowa (z wyjątkiem ustawy o udzielaniu pomocy publicznej w celu ratowania lub restrukturyzacji przedsiębiorców), weszła w życie 1 kwietnia 2020 r.

Ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenieniem się wiru-

sa SARS-CoV-2 dokonano nowelizacji tarczy antykryzysowej, zwaną też w mediach „tarczą 2.0”. Została ona opublikowana w Dzienniku Ustaw z dnia 17 kwietnia 2020 r. pod poz. 695.

Pakiet wymienionych ustaw ma za zadanie przeciwdziałać społeczno-gospodarczym skutkom pandemii koronawirusa i przewiduje przede wszystkim pomoc dla przedsiębiorców oraz pracowników, którym grozi utrata lub którzy w wyniku pandemii utracili wynagrodzenia. Regulacje te dotyczą m.in. zwolnień ze składek do ZUS, świadczeń postojowych, dofinansowania wynagrodzeń; wprowadzają procedurę zwalniania z naliczania kar umownych za – związane z epidemią – opóźnienia w realizacji przetargów; przewidują odroczenia niektórych obowiązków podatkowych (dot. VAT, CIT, zaliczek na podatek od wypłacanych wynagrodzeń) czy przedłużenie bankowych kredytów obrotowych.³

Rozwiązania przewidujące pomoc państwa dla samorządów, które w obliczu pandemii COVID-19, nie tylko realizują dodatkowe zadania, lecz również muszą zmierzyć się ze znacznym ubytkiem dochodów własnych, szacowanym na

1 Dz. U. poz. 374

2 Dz.U. poz. 568

3 Zob. więcej <https://www.gov.pl/web/tarczaantykryzysowa/pakiet-dot-tarczy-antykryzysowej-z-podpisem>; data dostępu: 16.04.2020

poziomie nawet 10 proc.⁴, przewidziane zostały w specustawie z 31 marca 2020 r., a także w ustawie z dnia 16 kwietnia 2020 r. - w zakresie, w jakim obie te ustawy zmieniają ustawę z dnia 2 marca 2020 r. o *szczególnych rozwiązaniach*...

Regulacje dotyczące spraw związanych z gospodarką budżetową jednostek samorządu terytorialnego w okresie stanu epidemicznego, które zostały szczegółowo omówione poniżej, dotyczą m.in. możliwości stosowania ulg i zwolnień w zakresie należności publicznoprawnych (jak np. podatek od nieruchomości) oraz cywilnoprawnych, uelastyczenia reguł przenoszenia wydatków pomiędzy podziałkami klasyfikacji budżetowej, zwiększenia poziomu dofinansowania w przypadku niektórych dotacji, wydłużenia terminów na dokonanie niektórych obowiązków informacyjnych i sprawozdawczych, w tym dotyczących sprawozdawczości budżetowej i finansowej j.s.t., czy wreszcie złagodzenia reguły wydatkowej poprzez wyłączenie z relacji wydatków ponoszonych w związku z przeciwdziałaniem COVID-19.

Dotychczas uchwalone przepisy nie uwzględniają jeszcze wszystkich postulatów zgłaszanych przez samorządy, w tym m.in. wieloaspektowego wsparcia budżetów samorządowych, od stworzenia narzędzi umożliwiających bezpośrednie wsparcie finansowe z budżetu centralnego, przez rozluźnienie rygorów fiskalnych, po pozyskanie dodatkowych dochodów lub wygenerowanie oszczędności. Projektowane są zatem kolejne „odsłony” tarczy antykryzysowej (3.0), uwzględniające wsparcie budżetów samorządowych w większym niż dotychczas zakresie. Najważniejsze zmiany dotyczyć mają poluzowania regulacji związanych z gospodarką finansową samorządów, wprowadzenie np. możliwości „nierównowagi strony bieżącej budżetu j.s.t. dodatkowo o wartość planowanego ubytku w dochodach będącego skutkiem wystąpienia COVID-19”.⁵ Ma to uzupełnić już wprowadzone złagodzenie reguły wydatkowej ograniczającej zadłużenie j.s.t. - w obecnie obowiązującym stanie prawnym (na 20 kwietnia 2020 r.) samorządy mogą dokonać dodatkowych wydatków i zaciągnąć nowe zobowiązania, które nie pogorszą ich wyników finansowych - ale pod warunkiem, że będą to operacje finansowe związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

Planuje się również, w projektowanej tzw. „tarczy antykryzysowej 3.0”, ze względu na konieczność zachowania bezpieczeństwa finansowego jednostki samorządu terytorialnego, wprowadzenie dodatkowego mechanizmu zabezpieczającego finanse j.s.t. w postaci jednorocznego limitu długu samorządowego na poziomie 80 proc. dochodów jednostki samorządu terytorialnego (limit dotyczy tylko roku 2020), czy

zwiększenie dochodów powiatów z tytułu gospodarowania nieruchomościami Skarbu Państwa z 25 proc. do 50 proc. wpływów w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2020 roku.⁶

Poniżej przedstawiono zestawienie i omówienie wybranych przepisów dotyczących gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego, trzykrotnie już nowelizowanej ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o *szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych, według stanu prawnego na dzień 20 kwietnia 2020 r.*

Art. 15p. 1. Rada gminy może wprowadzić, w drodze uchwały, za część roku 2020, zwolnienia z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

2. W uchwale, o której mowa w ust. 1, rada gminy może wprowadzić również zwolnienia od podatku od nieruchomości gruntów, budynków i budowli zajętych na prowadzenie działalności przez:

- 1) organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz
- 2) podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy, o której mowa w pkt 1
  - których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Przepis powyższy daje uprawnienie organowi stanowiącemu gminy do wprowadzenia w drodze uchwały zwolnienia „z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19”. Z konstrukcji przepisu wynika, że zwolnienia te mają charakter przedmiotowo-podmiotowy. Jest to przepis szczególnie w stosunku do przepisu art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. z 2019 r. poz. 1170, ze zm., dalej: u.p.l.o.k.), który upoważnia radę gminy jedynie do wprowadzenia w drodze uchwały zwolnień przedmiotowych, wykraczających poza zwolnienia uregulowane przepisami ustaw wskazanymi w u.p.l.o.k.⁷

4 Zob. <https://samorząd.infor.pl/wiadomosci/3648403,Wsparcie-dla-samorzadow-w-projekcie-nowej-Tarczy-Antykryzysowej.html>; data dostępu: 16.04.2020 r.

5 Tamże.

6 <https://serwisy.gazetaprawna.pl/samorzad/artykuly/1468744,projekt-nowej-tarczy-antykryzysowej-ulatwienia-dla-samorzadow.html>; data dostępu: 17.04.2020 r.

7 Zob. również wyrok WSA z dnia 4 sierpnia 2016 r., I SA/Po 50/16, LEX nr 2087331

Oznacza to, że w podjętej uchwale należy wskazać zarówno wielkość bądź wielkości zwolnień (może być kilka stopni zwolnień, np. 50 %, 75 %, 100 % itp. i mogą one być uzależnione od określonych czynników, np. w powiązaniu z sytuacją przedsiębiorcy), jak i precyzyjnie określić grupę bądź grupy przedsiębiorców, którym zwolnienie lub poszczególne rodzaje zwolnień będą przysługiwały. Aby wskazać grupy przedsiębiorców należy szczegółowo określić (zdefiniować), co oznacza pojęcie „płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19”, a w tym celu np. określić procentowy spadek obrotów/dochodów w odniesieniu do porównywalnego okresu, np. półrocza roku ubiegłego itd. oraz odnotować związek przyczynowo-skutkowy tego spadku z wystąpieniem epidemii COVID-19. Wydaje się jednak, że wskaźniki te winny być określone w sposób maksymalnie uproszczony, aby wsparcie dla przedsiębiorców było realne i w prosty sposób możliwe przez nich do wykorzystania.

Ustawa z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach... wprowadziła możliwość zwolnienia z podatku od nieruchomości również dla organizacji pozarządowych prowadzących działalność pożytku publicznego oraz dla innych podmiotów prowadzących taką działalność, wymienionych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w tym osób prawnych i jednostek organizacyjnych działających na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych, stowarzyszeń jednostek samorządu terytorialnego, spółdzielni socjalnych czy spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością oraz klubów sportowych nie działających w celu osiągnięcia zysku.

Istotne jest również, że zwolnienia mogą dotyczyć jedynie okresu pozostałego do końca roku 2020.

W związku z podjęciem uchwały na podstawie komentowanego przepisu, należy również oszacować skutki dla budżetu, w szczególności spadek dochodów, także w kontekście zachowania relacji, o której mowa w art. 242 ust. 2 i 243 ustawy o finansach publicznych oraz podjąć decyzję w sprawie zmiany uchwały budżetowej. Należy mieć na względzie, że przepisy niniejszej ustawy zezwalają na odstępianie od obowiązku zachowania relacji, o której mowa w art. 242 i 243 uofp jedynie w odniesieniu do zwiększenia wydatków na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 (zob. art. 31zk i 31zl), natomiast nie regulują przypadków zmniejszenia dochodów, które także winny być brane pod uwagę, jeśli chodzi o gospodarowanie budżetem.

Art. 15q.1. Rada gminy może przedłużyć, w drodze uchwały, wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu

COVID-19, terminy płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r.

2. W uchwale, o której mowa w ust. 1, rada gminy może przedłużyć terminy płatności rat, o których mowa w ust. 1, również:

- 1) organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz
- 2) podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy, o której mowa w pkt 1
  - których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Oprócz zwolnień, przewidzianych na podstawie art. 15p możliwe jest także podjęcie uchwały w sprawie wydłużenia terminów płatności rat podatku od nieruchomości; jest to w istocie odroczenie terminu zapłaty raty podatku na okres nie dłuższy niż do 30 września 2020 r. Jest to rozwiązanie dla tych przedsiębiorców (i innych wymienionych w ust. 2 podmiotów), których sytuacja w prawdopodobnej przyszłości, tj. mniej więcej po pierwszym półroczu zacznie się poprawiać lub wróci do normy, np. w związku z wygaśnięciem epidemii oraz zakończeniem tzw. „kwarantanny społeczeństwa”. Jest to zarazem rozwiązanie, które nie pozbawi budżetu gminy ostatecznie wpływów z tytułu podatku od nieruchomości, a jedynie odsunie ich płatność w czasie. W tym przypadku wymagane jest zapewnienie płynności wpływów z tytułu innych dochodów do budżetu, w celu zachowania bieżącej równowagi budżetowej lub co najmniej oszacowanie ryzyka przejściowego pozbawienia budżetu określonej kwoty wpływów z tytułu tych dochodów.

Art.15za.1. Do decyzji wydanej na podstawie art. 67a § 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.), dotyczącej podatków stanowiących dochód budżetu państwa, na podstawie wniosku złożonego w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonych w związku z COVID-19 albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu, nie stosuje się przepisów art. 57 § 1 i 8 tej ustawy.

2. Minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, zaniechać w całości lub w części poboru odsetek za zwłokę od zaległości podatkowych, określając w szczególności rodzaj podatku, zakres terytorialny zaniechania, okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy obowiązanych, których dotyczy zaniechanie, mając na względzie okres obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego i stanu epidemii w związku z COVID-19 oraz skutki nimi wywołane.

Przepis ten dotyczy wyłączenia, wynikającego z art. 57 § 1 i 8 Ordynacji podatkowej, obowiązku naliczania opłaty prolongacyjnej od kwoty podatku lub zaległości podatkowej,

w przypadku wydania decyzji administracyjnej w sprawie udzielenia ulgi w spłacie zobowiązań podatkowych, polegającej na odroczeniu terminu płatności lub rozłożeniu na raty: podatku, zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę oraz odsetek od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek. Ulga taka może być udzielona na wniosek - podatnikowi, płatnikowi podatku, inkasentowi, następcy prawnemu oraz osobom trzecim - w rozumieniu Ordynacji podatkowej. Istotna jest tu data złożenia wniosku: w okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonych w związku z COVID-19 albo w okresie 30 dni następujących po ich odwołaniu.

Przepis ten dotyczy podatków stanowiących dochód budżetu państwa. Natomiast opłata prolongacyjna dla zobowiązań stanowiących dochód jednostki samorządu terytorialnego może zostać wprowadzona przez organ stanowiący właściwej jednostki samorządu w drodze uchwały. Uchwała taka może dotyczyć wszystkich lub niektórych podatków stanowiących dochód jednostki samorządu terytorialnego. Opłata prolongacyjna powinna być wspólna (jednakowa) dla wszystkich podatków. Do opłaty prolongacyjnej wprowadzonej przez organ samorządowy stosuje się takie same zasady jak do podatków państwowych (z dwoma wyjątkami – zob. art. 57§ 6 i 7 Ordynacji podatkowej). W szczególności nie może ona być wyższa niż dla podatków państwowych.⁸

Ustęp 2 komentowanego przepisu zawiera delegację dla ministra właściwego ds. finansów publicznych do wydania rozporządzenia określającego dalsze ulgi w zapłacie zobowiązań podatkowych, mianowicie dotyczące zwolnienia z zapłaty odsetek od zaległości podatkowych.

Art. 15zi. W celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19:

- 1) łączna kwota dotacji przyznanych w kolejnych latach na dofinansowanie inwestycji realizowanej przez jednostkę niezaliczoną do sektora finansów publicznych, o której mowa w art. 132 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz w przepisach odrębnych, może wynosić do 100% planowanej wartości kosztorysowej inwestycji;
- 2) przepisu art. 155 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się;
- 3) nie obowiązują terminy określone w art. 170 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w przypadku finansowania lub dofinansowania zadań realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego;
- 4) przeniesienia polegające na zmniejszeniu lub zwiększeniu wydatków mogą być dokonywane mimo niespełnie-

nia wymogów określonych w art. 171 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. O przeniesieniach wydatków dysponenci części budżetowych informują niezwłocznie Ministra Finansów;

- 5) przepisu art. 173 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się;
- 6) Minister Finansów, na polecenie Prezesa Rady Ministrów, utworzy nową rezerwę celową i przeniesie do tej rezerwy kwoty wydatków zablokowane na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Utworzenie przez Ministra Finansów nowej rezerwy celowej nie wymaga uzyskania opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu. Przepisu art. 177 ust. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się;
- 7) przepisu art. 177 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się;
- 8) wydanie rozporządzenia, o którym mowa w art. 179 ust. 4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, nie wymaga uzyskania opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu;
- 9) dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 i 374) oraz w przepisach odrębnych, mogą być udzielane do wysokości 100% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania;
- 10) wynagrodzenia mogą być wypłacane ponad kwoty wynagrodzeń ustalone zgodnie z art. 9 ust. 1 tej ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2288 oraz z 2020 r. poz. 278);
- 11) przeniesienia wydatków, o których mowa w art. 171 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009r. o finansach publicznych, mogą zwiększać planowane wydatki na wynagrodzenia po uzyskaniu zgody Ministra Finansów.

Przepis ten wyłącza obowiązek stosowania niektórych przepisów ustawy o finansach publicznych w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Ważne jest zatem, aby rezygnacja ze stosowania tych, wynikających z ustawy o finansach publicznych, obostrzeń i reguł dotyczących dyscypliny budżetowej (o których poniżej) dotyczyła tylko i wyłącznie działań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19. Jakkolwiek sformułowanie „realizacja zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19” jest dość ogólne i - zwłaszcza w okresie trwania stanu epidemicznego lub stanu epidemii - wiele działań można powiązać z przeciwdziałaniem chorobie wywołanej koronawirusem, to jednak należy przestrzec przed rozszerzającą wykładnią tych przy-

⁸ Zob. H. Dzwonkowski, Ordynacja podatkowa. Komentarz, C.H. Beck Warszawa 2020, wyd. 9, Legalis

padków, gdyż z pewnością będzie ona przedmiotem analizy podczas przyszłych kontroli. Wyłączenia polegają na:

- niestosowaniu limitu dotowania inwestycji wynikającego z art. 133 ustawy o finansach publicznych, który brzmi: „Łączna kwota dotacji przyznanych w kolejnych latach na dofinansowanie inwestycji realizowanej przez jednostkę niezaliczaną do sektora finansów publicznych, o której mowa w art. 132 ust. 2 pkt 4, ze środków nie pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nie może być wyższa niż 50% planowanej wartości kosztorysowej inwestycji, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej.”

Sformułowanie „łączna kwota dotacji przyznanych w kolejnych latach” oznacza, że przedmiotem regulacji z art. 133 ustawy o finansach publicznych jest ograniczenie sumy wszystkich dotacji udzielonych na realizację pewnej inwestycji od jej rozpoczęcia aż do zakończenia. Granice dotowania – ze środków krajowych – inwestycji jednostek spoza sektora finansów publicznych określone w tym przepisie zostały przez odniesienie do planowanej wartości kosztorysowej, a nie do wydatków faktycznie poniesionych na tę inwestycję. Zasada ustalania maksymalnego udziału dotacji w finansowaniu dotowanej inwestycji odnosi się tylko do dotacji na inwestycje realizowane bez udziału zagranicznych środków pomocowych. Zauważyć też należy, że zasada ta jest inna niż w przypadku dotacji inwestycyjnych na zadania finansowane z udziałem środków europejskich, w tym środków z budżetu UE. W przypadku tych inwestycji obowiązuje zasada odnosząca maksymalny poziom dotacji do wydatków faktycznie poniesionych na tę inwestycję, przy czym dotacja ta naliczana jest wyłącznie od wydatków (nakładów) nieprzekraczających ustalonej na początku realizacji projektu wartości kosztorysowej.⁹

W komentowanym przepisie art. 15zi pkt 1 ustawy nie określono, czy wyłączenie limitu - tj. wprowadzenie możliwości finansowania w 100 % z dotacji inwestycji realizowanych przez jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych, o których mowa w art. 132 ust. 2 pkt 4 ustawy o finansach publicznych oraz w przepisach odrębnych - dotyczy tylko środków krajowych czy także zagranicznych, a więc można przyjąć, że takiego ograniczenia, jak w art. 133 ustawy o finansach publicznych, komentowany przepis nie zawiera, należy jednak mieć na względzie wspomniane wyżej, inne reguły odnoszące się do obliczania dotacji ze środków ze źródeł zagranicznych.

Jednocześnie, w przypadku, gdy odrębne przepisy (np. art. 11b ust. 2 ustawy o działalności pożytku i wolontaria-

riacie) przewidują niższy poziom dofinansowania planowanej wartości kosztorysowej inwestycji aniżeli zaproponowane 100%, wówczas również możliwe będzie udzielenie finansowania lub dofinansowania nawet do 100% nie zaś limitu dofinansowania wynikającego np. z art. 11b ust. 2 ustawy o działalności pożytku i wolontariacie.

- niestosowaniu art. 155 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, z którego wynika, że rezerwa ogólna budżetu państwa nie może być przeznaczona na zwiększenie wydatków, które zostały zmniejszone w trakcie realizacji budżetu w wyniku przeniesień, dokonanych na podstawie art. 171. Art. 171 ustawy o finansach publicznych wprowadza reguły dotyczące możliwości dokonywania przez dysponentów części budżetowych przeniesień wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, w tym wydatków majątkowych. A zatem możliwe będzie sfinansowanie z rezerwy ogólnej budżetu państwa również wydatków np. w tych podziałkach klasyfikacji budżetowej, w których uprzednio dokonano zmniejszeń.
- niestosowaniu określonych w art. 170 ust. 1 ustawy o finansach publicznych ograniczeń w zakresie terminów dokonywania zmian w kwotach dotacji celowych: na zadania zlecone j.s.t. - do 15 listopada roku budżetowego oraz na zadania własne - do 30 listopada. Oznacza to, że w przypadku dotacji na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 (niezależnie: własne czy zlecone) będzie możliwe dokonywanie zmian do końca roku budżetowego.
- niestosowaniu przepisu art. 171 ust. 3 i 4 ustawy o finansach publicznych stanowiących o obowiązku uzyskania przez dysponenta części budżetowej zgody Ministra Finansów na przeniesienia (zmniejszenia lub zwiększenia) wydatków majątkowych (inwestycyjnych) jednorazowo o kwotę powyżej 100 tys. zł oraz w każdym przypadku, gdy chodzi o wydatki na inwestycje budowlane. Komentowany przepis „zamienia” obowiązek uzyskania zgody MF na obowiązek niezwłocznego poinformowania MF o dokonanym przeniesieniu.
- niestosowaniu art. 173 ustawy o finansach publicznych, stanowiącego o zakazie wykorzystania na inne cele środków budżetu państwa przeznaczonych na programy wieloletnie.
- możliwości utworzenia przez Ministra Finansów na polecenie Prezesa Rady Ministrów nowej rezerwy celowej ze środków zablokowanych na podstawie art. 177 ust. 1 ustawy o finansach publicznych („W przypadku stwierdzenia: 1) niegospodarności w określonych jednostkach, 2) opóźnień w realizacji zadań, 3) nadmiaru posiadanych środków, 4) naruszenia zasad gospodarki finansowej, o których mowa w art. 162 - może być podjęta decyzja o blokowaniu planowanych wydatków budżetowych”), przy czym nie będzie wymagana opinia sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu oraz wyłącza się obowiązek przeznaczenia

⁹ Zob. W. Misiąg (red.), Ustawa o finansach publicznych. Ustawa o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych. Komentarz; C.H. Beck Warszawa 2019, Legalis

tej rezerwy na sfinansowanie zobowiązań Skarbu Państwa lub na cele osobno wskazane w ustawie budżetowej.

- wyłączenie obowiązku informowania przez Ministra Finansów Rady Ministrów o przyczynach podjęcia decyzji o blokowaniu planowanych wydatków w przypadkach określonych w art. 177 ust. 1 (cyt. wyżej) w zakresie całego budżetu państwa z wyłączeniem jednostek, o których mowa w art. 139 ust. 2 (*Kancelarii Sejmu, Kancelarii Senatu, Kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Trybunału Konstytucyjnego, Najwyższej Izby Kontroli, Sądu Najwyższego, Naczelnego Sądu Administracyjnego wraz z wojewódzkimi sądami administracyjnymi, Krajowej Rady Sądownictwa, sądownictwa powszechnego, Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzecznika Praw Dziecka, Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji, Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych, Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, Krajowego Biura Wyborczego i Państwowej Inspekcji Pracy.*)
  - wyłączenie obowiązku uzyskania opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu w przypadku wydania rozporządzenia Rady Ministrów o blokowaniu wydatków.
  - rezygnacji z limitu finansowania z dotacji budżetu państwa do wysokości 50% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania, w przypadku dofinansowania zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23 i 374); komentowany przepis dopuszcza możliwość sfinansowania w 100 % z dotacji budżetu państwa zadań, o których mowa w art. 42 ust. 2 pkt 2, a więc zadań własnych „z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych”; nie jest jednak jasna redakcja dalszego ciągu tego przepisu (art. 15zi pkt 9), zawierająca wyrazy: „oraz w przepisach odrębnych” - nie wiadomo bowiem, czy oprócz zadań wymienionych we wskazanym art. 42 ust. 2 pkt 2 ustawy o dochodach j.s.t. chodzi o jakieś jeszcze inne zadania (jakie?) wymienione w przepisach odrębnych, czy też odwołanie do „przepisów odrębnych” odnosić się ma do określonego w ustępie 3 art. 42 ustawy o dochodach j.s.t. limitu 50%-owego dofinansowania zadań, o których mowa w ust. 2 pkt 2, „o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej”.
- Jak można przeczytać w uzasadnieniu do *ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19...* „Ze względu na zmianę wysokości możliwego dofinansowania lub finansowania inwestycji do poziomu 100%, odpowiednie zastosowanie znajdzie art. 42 ust. 4 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego tj. jednostka samorządu tery-

torialnego, która otrzymała dotację określoną w ust. 2 pkt 2, w zależności od poziomu zaangażowania środków własnych, nadal będzie obowiązana zwrócić kwotę właściwą dotacji, w wysokości ustalonej jako różnica między kwotą otrzymanej dotacji a wysokością wydatków poniesionych ze środków własnych. Analogicznie, gdy odrębne przepisy przewidują możliwość dofinansowania w wysokości niższej niż 100% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania, stosuje się możliwość udzielenia finansowania lub dofinansowania do poziomu 100%”¹⁰.

- dopuszczenia wypłacania wynagrodzeń ponad kwoty wynagrodzeń ustalone zgodnie z art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1999 r. o kształtowaniu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 2288 oraz z 2020 r. poz. 278), który brzmi: „W ustawie budżetowej ustala się: 1)(uchylony) 2)kwoty bazowe; 3) średnioroczne wskaźniki wzrostu wynagrodzeń w państwowej sferze budżetowej; 4) kwoty wynagrodzeń dla państwowych jednostek budżetowych, dla poszczególnych grup pracowników, o których mowa w art. 5, w podziale na części i działy klasyfikacji dochodów i wydatków.”
- dopuszczenia możliwości przenoszenia przez dysponentów części budżetowych wydatków między rozdziałami i paragrafami klasyfikacji wydatków, w ramach danej części i działu budżetu państwa, w sposób powodujący zwiększenie planowanych wydatków na wynagrodzenia, po uzyskaniu zgody Ministra Finansów.

Art. 15zj. W związku z realizacją zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 zatwierdzenie rozliczenia dotacji w zakresie rzeczowym i finansowym, o którym mowa w art. 152 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, powinno nastąpić w terminie 60 dni od dnia jego przedstawienia, a w przypadku dotacji na realizację zadania za granicą –120 dni od dnia jego przedstawienia.

Przepis ten wprowadza wydłużenie terminów rozliczenia dotacji, odpowiednio: z 30 do 60 dni w przypadku zadań krajowych oraz z 60 do 120 dni - w przypadku zadań realizowanych za granicą. Redakcja przepisu budzi wątpliwości w zakresie określenia, czy dotyczy to wszystkich dotacji, o których mowa w art. 152 ustawy o finansach publicznych, a sformułowanie „w związku z realizacją zadań związanych z przeciwdziałaniem

¹⁰ Uzasadnienie do projektu ustawy z dnia 31 marca 2020 r. o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. poz. 568), druk sejmowy nr 299.

działaniem COVID-19” odnosić należy do okresu, w którym jednocześnie przypada obowiązek rozliczenia dotacji oraz obowiązek realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 czy też - wydłużenie terminów dotyczyć ma tylko dotacji udzielanych na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19.

Art. 15zl. W przypadku wystąpienia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii skutkującego niemożnością przekazania przez ministra właściwego do spraw finansów publicznych informacji, o której mowa w art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, informacja ta może być przekazana w terminie późniejszym, niezwłocznie po ustaniu okoliczności uniemożliwiających realizację tego obowiązku, nie później niż w terminie 14 dni od zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Stosownie do postanowień art. 33 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, minister właściwy do spraw finansów publicznych informuje właściwe jednostki samorządu terytorialnego o rocznych kwotach części subwencji ogólnej, wynikających z ustawy budżetowej, oraz o rocznych wpłatach, wynikających z ustawy budżetowej – w terminie 14 dni od dnia ogłoszenia ustawy budżetowej. Przepis ten daje ministrowi finansów prawo do wydłużenia terminu na poinformowanie j.s.t. o rocznych kwotach subwencji oświatowej oraz rocznych wpłatach, nie dłużej jednak niż do upływu 14 dni od zakończenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Art. 15zm.1. Prezes Rady Ministrów w celu finansowania zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 może wydać Ministrowi Finansów wiążące polecenia zmiany przeznaczenia rezerwy celowej wraz ze wskazaniem jej pozycji i kwoty.

2. Zmiana przez Ministra Finansów przeznaczenia rezerwy celowej nie wymaga uzyskania opinii sejmowej komisji właściwej do spraw budżetu.

3. Zmiana przeznaczenia rezerwy celowej może zostać dokonana do końca roku budżetowego.

Przepis ten ma na celu uelastycznienie i usprawnienie uruchamiania środków z rezerw celowych budżetu państwa, dopuszczając jednocześnie możliwość zmiany do końca roku budżetowego, a więc – w zakresie rezerw przeznaczanych na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 – odmienienie do postanowień art. 154 ustawy o finansach publicznych.

Art. 15zn. W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może:

1) dokonać zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym dokonać przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej;

- 2) dokonać czynności, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2-4 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych;
- 3) dokonać zmian w wieloletniej prognozie finansowej oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, o ile zmiana ta nie pogorszy wyniku budżetu tej jednostki;
- 4) dokonać zmiany przeznaczenia rezerwy celowej utworzonej w budżecie jednostki samorządu terytorialnego bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki. Przepisu art. 259 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych nie stosuje się;
- 5) stworzyć nową rezerwę celową bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Przepisów art. 259 ust. 3 i art. 260 ust. 4 tej ustawy nie stosuje się;
- 6) dokonać zmiany limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, polegających na zwiększeniu limitu zobowiązań, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 1 tej ustawy.

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, wójt (burmistrz, prezydent miasta) zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać szeregu czynności wymienionych w projektowanym przepisie, które usprawniają gospodarkę środkami publicznymi w ramach samorządu terytorialnego. Rozwiązania te umożliwią organom wykonawczym jednostek samorządu terytorialnego:

- dokonywanie zmian w planie dochodów i wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego, w tym przeniesień wydatków między działami klasyfikacji budżetowej;
- przekazanie uprawnień, o których mowa w art. 258 ust. 1 pkt 2-4 ustawy o finansach publicznych, tj.:
- przekazania niektórych uprawnień do dokonywania przeniesień planowanych wydatków innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego,
- przekazania uprawnień innym jednostkom organizacyjnym jednostki samorządu terytorialnego do zaciągania zobowiązań z tytułu umów, których realizacja w roku budżetowym i w latach następnych jest niezbędna do zapewnienia ciągłości działania jednostki i z których wynikające płatności wykraczają poza rok budżetowy,
- dokonywania zmian w planie dochodów i wydatków związanych ze zmianą kwot lub uzyskaniem płatności przekazywanych z budżetu środków europejskich, o ile zmiany

te nie pogorszą wyniku budżetu, zmianami w realizacji przedsięwzięcia finansowanego z udziałem środków europejskich albo środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 3, o ile zmiany te nie pogorszą wyniku budżetu, zwrotem płatności otrzymanych z budżetu środków europejskich;

- dokonywanie zmian w wieloletnich prognozach finansowych oraz w planie wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego związanych z wprowadzeniem nowych inwestycji lub zakupów inwestycyjnych przez jednostkę, z zastrzeżeniem, że zmiana ta nie może pogorszyć wyniku budżetu jednostki;
- dokonywanie zmian przeznaczenia rezerwy celowej bez konieczności uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki; wyłączono zatem konieczność uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki; w tej sytuacji przepis art. 259 ust. 3 nie będzie miał zastosowania, a więc dopuszcza się możliwość zwiększenia planowanych wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- tworzenie nowej rezerwy celowej bez uzyskania opinii komisji właściwej do spraw budżetu organu stanowiącego tej jednostki, przenosząc do niej zablokowane kwoty wydatków na podstawie art. 260 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Przewiduje się, że w tej sytuacji przepisu art. 259 ust. 3 i art. art. 260 ust. 4 ustawy (dot. zakazu finansowania wynagrodzeń i uposażeń) również nie będzie miał zastosowania;
- dokonywanie zmian limitu zobowiązań z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emitowanych papierów wartościowych, w związku z możliwością podwyższenia limitu zobowiązań na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Przewidziano termin obowiązywania ww. regulacji do dnia 31 grudnia 2020 r.¹¹

Art. 15zo. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii i związanego z tym ryzyka istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego:

- 1) wójt (burmistrz, prezydent miasta), zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać zmian i czynności, o których mowa w art. 15zn pkt 1 i 2,
- 2) zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań, o których mowa w art. 91 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, nie wymaga uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązań, o ile

zobowiązania te były przewidziane w prognozie kwoty długu i jednostka uzyskała pozytywną opinię regionalnej izby obrachunkowej o tej prognozie-do odwołania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

Należy mieć na uwadze fakt, że w okresie występowania stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii występuje ryzyko istotnego naruszenia terminów i warunków realizacji zadań jednostek samorządu terytorialnego. W związku z powyższym przewidziano, że wójt (burmistrz, prezydent miasta) zarząd powiatu lub zarząd województwa może dokonać zmian i czynności, o których mowa w komentowanym przepisie (przytoczone szczegółowo w komentarzu do art. 15zn). Ponadto, zaciągnięcie lub wyemitowanie przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań, o których mowa w art. 91 ust. 2 ustawy o finansach publicznych nie będzie wymagało uzyskania opinii regionalnej izby obrachunkowej o możliwości spłaty zobowiązań, o ile zobowiązania te były przewidziane w prognozie kwoty długu i jednostka uzyskała pozytywną opinię o tej prognozie regionalnej izby obrachunkowej. Komentowany przepis umożliwia powyższe do czasu odwołania zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.¹²

Art. 15zzh. 1. W przypadku ogłoszenia stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, minister właściwy do spraw finansów publicznych, w drodze rozporządzenia, może określić inne terminy wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji, o których mowa w:

- 1) ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, 1495, 1571, 1655 i 1680) oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy,
  - 2) ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych oraz w aktach wykonawczych wydanych na podstawie tej ustawy,
  - 3) art. 45 ust. 5 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych- biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia prawidłowej realizacji tych obowiązków.
2. W przypadku gdy terminy posiedzeń organów zatwierdzających określone w przepisach szczególnych przypadają przed terminem zatwierdzenia sprawozdań finansowych określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 1, posiedzenia organów zatwierdzających odbywają się w terminie określonym w przepisach wydanych na podstawie ust. 1.
3. W przypadku określenia w rozporządzeniu, o którym mowa w ust. 1, nowego terminu wypełniania obowiązków w zakresie zatwierdzenia sprawozdań finansowych, przypa-

¹¹ Uzasadnienie do projektu ustawy, op.cit.

¹² Uzasadnienie do projektu ustawy, op.cit.

dającego później niż 6 miesięcy po upływie roku obrotowego, organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podejmuje uchwałę, o której mowa w art. 271 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych do dnia wskazanego w tym rozporządzeniu. Komisja rewizyjna przedstawia organowi stanowiącemu jednostki samorządu terytorialnego wnioski w sprawie absolutorium dla wójta (burmistrza, prezydenta miasta), zarządu powiatu lub zarządu województwa, o którym mowa w art. 270 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w terminie 15 dni przed dniem wskazanym w rozporządzeniu.

Minister Finansów wydał w dniu 31 marca 2020 r. rozporządzenie w sprawie określenia innych terminów wypełniania obowiązków w zakresie ewidencji oraz w zakresie sporządzenia, zatwierdzenia, udostępnienia i przekazania do właściwego rejestru, jednostki lub organu sprawozdań lub informacji.¹³ Z przepisów tego rozporządzenia wynika m.in., że:

- terminy określone w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, przypadające w 2020 r., przedłuża się o: 1) 30 dni – w odniesieniu do informacji, o których mowa w art. 37, art. 265 pkt 1 oraz art. 266 tej ustawy; 2) 60 dni – w odniesieniu do sprawozdań, o których mowa w art. 270 ust. 1 i 4 tej ustawy;
- terminy określone w § 26 ust. 3, § 32 ust. 2 oraz § 34 ust. 1–2, 4, 7 i 9 rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej¹⁴ przedłuża się o 60 dni. Termin określony w § 32 ust. 1 ww. rozporządzenia, przedłuża się o 2 miesiące;
- terminy przekazania sprawozdań określone w rozporządzeniu Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 9 stycznia 2018 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej¹⁵ przedłuża się o 21 dni: 1) w przypadku sprawozdań kwartalnych Rb-50 za I kwartał 2020 r., o których mowa w załączniku nr 38 do tego rozporządzenia; 2) w przypadku sprawozdań, o których mowa w załączniku nr 40 do tego rozporządzenia: a) kwartalnych za I kwartał 2020 r., z wyłączeniem sprawozdań Rb-27ZZ, b) miesięcznych za miesiąc marzec i kwiecień 2020 r.

Art.15zzl. 1. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii oraz w terminie 30 dni następujących po ich odwołaniu organ administracji pub-

licznej zlecający realizację zadania publicznego organizacjom pozarządowym, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 tej ustawy jest uprawniony do przedłużenia terminu na złożenie sprawozdania z wykonania zleconego zadania publicznego oraz rozliczenia udzielonej dotacji na realizację zadania publicznego z pominięciem terminów wynikających z ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, a także do uznania za uzasadnione wydatków poniesionych na sfinansowanie działań realizowanych w ramach zleconego zadania publicznego, które zostały odwołane w następstwie okoliczności związanych z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, niewykonanie planu działań lub nieosiągnięcie rezultatów założonych w umowie, na podstawie której zlecono realizację zadania publicznego, nie może skutkować uznaniem dotacji na realizację zadania publicznego w tej części za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, pobraną nienależnie lub w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi.

Przepis ten łągodzi reguły rozliczania dotacji udzielonych organizacjom pożytku publicznego w związku ze zleceniem tym organizacjom do wykonania zadania publicznego. Zezwala w szczególności na określenie innych - dłuższych niż wynikające z ustawy o finansach publicznych terminów rozliczenia dotacji i złożenia sprawozdania z wykonania zadania, a także zakłada nieuznawanie dotacji za wykorzystaną niezgodnie z przeznaczeniem, pobraną nienależnie lub w nadmiernej wysokości i podlegającą zwrotowi - w przypadku nieosiągnięcia założonych rezultatów lub niewykonania planu działań.

Wątpliwość pewną budzić może wszakże sformułowanie - kluczowe w tym przepisie, gdyż odnosi się do niego cały ust. 2, a mianowicie: (działań, które) „zostały odwołane w następstwie okoliczności związanych z obowiązywaniem stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii”. Należy, jak się wydaje, przyjąć, że bezwzględne uznanie za uzasadnione, wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem, pobrane należnie i w odpowiedniej wysokości ma dotyczyć tylko wydatków na te działania, które zostały następnie odwołane (choć nie wiadomo, na czym miałyby polegać „odwołanie” działania); wydatki te nie będą zatem podlegać zwrotowi. Nie można uzasadniać natomiast faktem obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii wszelkich odstępstw od określonego w umowie sposobu wykonania zleconego zadania publicznego. Ewentualne odstępstwa, spowodowane stanem epidemii, wydaje się, że winny być każdorazowo konsultowane pomiędzy podmiotem wykonującym zadanie publiczne a organem zlecającym i dotującym to zadanie.

¹³ Dz. U. poz. 570

¹⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 342

¹⁵ Dz. U. z 2019 r. poz. 1393 i 1996 oraz z 2020 r. poz. 156

Art.15zzm. W okresie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii organ administracji publicznej może zlecać organizacjom pozarządowym oraz podmiotom wymienionym w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie realizację zadania publicznego w celu przeciwdziałania COVID-19 z pominięciem otwartego konkursu ofert, o którym mowa w dziale II rozdziale 2 tej ustawy. Przepisy art. 43, art. 47, art. 151 oraz art. 221 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych stosuje się odpowiednio.

Pominięcie otwartego konkursu ofert, o którym mowa w tym przepisie nie zwalnia wszakże z obowiązku stosowania wskazanych przepisów ustawy o finansach publicznych, tj. art. 43, zgodnie z którym *prawo realizacji zadań finansowanych ze środków publicznych przysługuje ogółowi podmiotów, chyba że odrębne ustawy stanowią inaczej*; art. 47: *Podmiot wnioskujący o przyznanie środków publicznych na realizację wyodrębnionego zadania powinien przedstawić ofertę wykonania zadania zgodnie z zasadami uczciwej konkurencji, gwarantującą wykonanie zadania w sposób efektywny, oszczędny i terminowy*; a także art. 151 i 221, które stanowią o obowiązku zawarcia umowy przez, odpowiednio: dysponenta części budżetowej oraz jednostkę samorządu terytorialnego z podmiotem otrzymującym dotację na cele publiczne.

Art. 15zzze.1. Należności pieniężne, o których mowa w art. 12a ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadające za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii, mogą być umarżane w całości albo w części lub ich spłata może być odraczana lub rozkładana na raty przez starostę lub prezydenta miasta na prawach powiatu, wykonujących zadania z zakresu administracji rządowej, bez zgody wojewody.

2. Starosta lub prezydent miasta na prawach powiatu wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej bez zgody wojewody może odstąpić od dochodzenia należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

3. Minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa w odniesieniu do nieruchomości określonych w art. 60 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami może odstąpić od dochodzenia należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

3a. Kierownicy państwowych jednostek organizacyjnych na rzecz których ustanowiony został trwały zarząd w stosunku

do nieruchomości Skarbu Państwa mogą odstąpić od dochodzenia należności z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie, przypadających za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 2-3a, przepisu art. 12a ust. 4 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami nie stosuje się.

Przepis ten dotyczy należności z tytułu oddania nieruchomości Skarbu Państwa w najem, dzierżawę lub użytkowanie za okres zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii. Udzielenie ulg w zakresie tych należności budżetowych przez starostę (prezydenta miasta na prawach powiatu) wykonującego zadania z zakresu administracji rządowej nie będzie wymagało zgody wojewody. Starosta (prezydent miasta na prawach powiatu) będzie też mógł odstąpić od dochodzenia należności, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19. Także minister właściwy do spraw budownictwa, planowania i zagospodarowania przestrzennego oraz mieszkalnictwa, w odniesieniu do nieruchomości znajdujących się w jego zasobie, będzie mógł odstąpić lub wyrazić zgodę na odstąpienie, od dochodzenia należności przypadających za okres zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii.

Ponadto zaproponowano przepis dotyczący zasad umarżania, odraczania terminów lub rozkładania na raty spłat należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny, przypadających jednostkom samorządu terytorialnego.

Przepisy te uelastyczniają zasady udzielania ulg w spłacie należności pieniężnych mających charakter cywilnoprawny przypadających organom publicznym. Modyfikują zasady udzielania ulg i umorzeń określone ustawą o finansach publicznych oraz ustawą o gospodarce nieruchomościami. Zaproponowane rozwiązania mają stanowić skuteczne narzędzie do usprawnienia i przyspieszenia procesu udzielania pomocy podmiotom dotkniętym negatywnymi skutkami COVID-19.

Zmiana przepisów w zakresie uproszczenia procedur udzielania ulg odraczania i umarżania jest oczekiwana przez organy działające w imieniu Skarbu Państwa (starostów). Do organów tych w ostatnim czasie, wpływają liczne wnioski od przedsiębiorców zmuszonych do zaprzestania działalności, którzy w tej sytuacji nie są w stanie opłacać czynszu najmu lub dzierżawy za nieruchomość wykorzystywaną na tą działalność. Odstąpienie od uzyskiwania indywidualnej zgody wojewody znacząco przyśpieszy podejmowanie decyzji przez starostów i jest w pełni uzasadnione potrzebą wsparcia przedsiębiorców.

Komentowane przepisy wychodzą też naprzeciw postulatowi wyrażanemu przez samorządy dotyczącemu konieczności wprowadzenia ułatwień ustawowych w procedurze podejmowania decyzji o odroczeniu płatności lub umorzeniu czynszów najmu i dzierżawy przez okres, w którym z uwagi na epidemię przedsiębiorcy nie mogą wykonywać działalności gospodarczej. Co do zasady umorzenie, odroczenie lub rozłożenie na raty spłaty należności, cywilnoprawnych przysługujących Skarbowi Państwa lub jednostkom samorządu, podmiotom, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19, uznaje się za uzasadnione ważnym interesem dłużnika oraz uzasadnione względami społecznymi i gospodarczymi.¹⁶

Art. 15zzzf. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może, w drodze uchwały, postanowić o odstąpieniu od dochodzenia należności o charakterze cywilnoprawnym przypadających jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, w stosunku do podmiotów, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19 i które złożą wniosek o odstąpienie od dochodzenia należności.

Podobnie jak w przypadku należności Skarbu Państwa, również w zakresie należności przypadających jednostkom samorządu terytorialnego, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19, jednostka samorządu terytorialnego będzie mogła odstąpić od dochodzenia tych należności. Chodzi tu zarówno o należności cywilnoprawne przypadające jednostce samorządu terytorialnego, jak i następującym jednostkom organizacyjnym j.s.t.: samorządowym jednostkom budżetowym, samorządowym zakładom budżetowym oraz samorządowym instytucjom kultury.

W uchwale należy określić wyraźnie warunki uzasadniające prawo podmiotów do skorzystania z odstąpienia od dochodzenia należności cywilnoprawnych, w szczególności należy (co najmniej) zdefiniować pojęcie „pogorszenie płynności finansowej w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19”, tj. np. określić, czy każde pogorszenie płynności finansowej będzie stanowiło przesłankę do skorzystania z tego prawa, w jaki sposób i na podstawie jakich dokumentów podmiot wnioskujący będzie musiał to wykazać, itp. Z drugiej strony należy jednak pamiętać – zgodnie z intencją tej ustawy – o niewprowadzaniu zbyt

skomplikowanych i biurokratycznych przepisów, utrudniających *de facto* przedsiębiorcom skorzystanie z proponowanych ulg.

Art. 15zzzg. 1. Do czasu określenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zasad udzielania ulg, o których mowa w art. 59 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dotyczących należności pieniężnych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie przypadających za okres stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wymienionym w art. 9 pkt 3, 4 i 13 tej ustawy, należności te mogą być umarzone, terminy ich spłaty mogą zostać odroczone lub płatność tych należności może zostać rozłożona na raty przez wójta, burmistrza, prezydenta miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa.

2. Do czasu podjęcia uchwały, o której mowa w art. 15zzzf, wójt, burmistrz, prezydent miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa może postanowić o odstąpieniu od dochodzenia należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek podmiotu, którego płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Co do zasady ulgi w spłacie zobowiązań, tak aby zachować autonomię finansową jednostek samorządu terytorialnego, mają być udzielane na podstawie przepisów ustawy o finansach publicznych. Zasady udzielania ulg określone będą w akcie prawa miejscowego – stosownej uchwale organu stanowiącego (rady gminy, rady powiatu, sejmiku województwa). Jednak do czasu określenia przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego zasad udzielania ulg dotyczących należności pieniężnych z tytułu oddania nieruchomości w najem, dzierżawę lub użytkowanie przypadających za okres zagrożenia epidemiologicznego lub epidemii jednostce samorządu terytorialnego lub jej jednostkom organizacyjnym, wyłączną kompetencję do udzielania ulg będzie miał wójt, burmistrz, prezydenta miasta, zarząd powiatu albo zarząd województwa.¹⁷

Art. 15zzzh.1.Wsparcie:

- 1) o którym mowa w art.15m, art.15p, art.15q, art.15za ust.2, art.15zzb–15zze, art.31zo oraz art. 31zy,
- 2) udzielone na podstawie przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa w związku z COVID-19
  - zgodne z warunkami zawartymi w Komunikacie Komisji – Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej

¹⁶ Zob. Uzasadnienie do projektu ustawy, op. cit.

¹⁷ Zob. Uzasadnienie do projektu ustawy, op. cit.

epidemii COVID-19(2020/C 911/01) (Dz. Urz. UE C 911 z 20.03.2020, str.1) stanowi pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce.

2. Ulgi, o których mowa w art.15zzze–15zzzg, w przypadku udzielenia ich podmiotowi prowadzącemu działalność gospodarczą, stanowią pomoc publiczną, mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, o której mowa w Komunikacie Komisji –Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19.

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w związku z wprowadzeniem w „tarczy antykryzysowej” nowych instrumentów pomocowych (zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz ulgi w spłacie należności cywilnoprawnych) zakwalifikowanych jako pomoc publiczna mająca na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce, wyjaśnił, że nie stanowi ona pomocy *de minimis*, aczkolwiek stosownie do Tymczasowych ram, pomoc taka może być łączona z pomocą *de minimis*, udzielaną zgodnie z przepisami rozporządzenia KE nr 1407/2013. Co ważne limit pomocy wynikającej z Tymczasowych ram jest całkowicie osobny w stosunku do pomocy *de minimis*, przez co wartość dotychczas otrzymanej pomocy *de minimis* nie ma wpływu na możliwość otrzymania wartości pomocy publicznej mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce.

UOKiK radzi też, by z punktu widzenia techniki legislacyjnej, w podejmowanych uchwałach dokonać odesłania do pkt 3.1 Tymczasowych ram, w którym zostały określone warunki dopuszczalności pomocy odnoszącej się do instrumentów gminnych i wskazuje, jak powinien brzmieć przykładowy przepis: „Pomoc, o której mowa w niniejszej uchwale stanowi pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego i jest udzielana zgodnie z pkt 3.1 Komunikatu Komisji Europejskiej: Tymczasowe ramy środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19”.¹⁸

Art. 31n. W roku 2020 podział rezerw celowych, o którym mowa w art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, dokonywany jest do dnia 31 grudnia 2020 r.

Zgodnie z art. 154 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, podziału rezerw celowych dokonuje, z zastrzeżeniem ust. 3–6, Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami lub innymi dysponentami części budżetowych, nie później niż do dnia 15 października, z wyjątkiem rezerw, o których mowa w art. 140 ust. 2 pkt 2 i 3, oraz rezerw przeznaczonych na finansowanie zobowiązań

Skarbu Państwa i rezerw przeznaczonych na przeciwdziałanie klęskom żywiołowym i usuwanie ich skutków. Projektowana regulacja ma na celu modyfikację terminu, w którym może nastąpić podział rezerw celowych – tj. w roku 2020 podział rezerw celowych może być dokonywany w terminie do dnia 31 grudnia 2020 r., nie zaś do dnia 15 października.¹⁹

Art. 31o. 1. W roku 2020, środki ujęte w rezerwach celowych budżetu państwa mogą być przekazywane na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, niezależnie od przeznaczenia rezerw.

- 1) Podział rezerwy celowej na realizację zadań, o których mowa w ust. 1, nie wymaga zmiany przeznaczenia rezerwy.
- 2) Podziału rezerwy celowej na zadania, o których mowa w ust. 1, gdy zadania te nie są zgodne z przeznaczeniem rezerwy, dokonuje Minister Finansów na wniosek właściwego dysponenta realizującego zadanie, o którym mowa w ust. 1, za zgodą Prezesa Rady Ministrów.

Przepisy te mają na celu umożliwienie przekazywania środków ujętych w rezerwach celowych budżetu państwa w roku 2020 na realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID19, niezależnie od przeznaczenia rezerw. Dokonanie podziału rezerwy celowej na realizację tych zadań, wówczas nie będzie wiązało się z koniecznością zmiany przeznaczenia rezerwy. W omawianym przypadku, podziału rezerwy celowej na wniosek właściwego dysponenta realizującego zadanie związane z przeciwdziałaniem COVID-19 dokonywał będzie Minister Finansów za zgodą Prezesa Rady Ministrów.²⁰

Celem wprowadzenia tych przepisów jest uproszczenie procedur dotyczących gospodarowania rezerwami celowymi budżetu państwa i umożliwienie szybszego wykorzystania środków finansowych zapisanych w tych rezerwach w sytuacji realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19.

Art. 31p. W 2020 r. samorządowy zakład budżetowy, który realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19, może otrzymać dotacje z budżetu jednostki samorządu terytorialnego przekraczające 50% kosztów jego działalności.

W przypadku realizacji przez samorządowy zakład budżetowy zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19, przepis ten zawiesza w 2020 r. ograniczenie dotyczące dotacji przekazywanych z budżetu jednostek samorządu terytorialnego do zakładu budżetowego. Dotacje te będą mogły być wyższe niż 50% kosztów jego działalności.

Art. 31zk. W roku 2020 wydatki bieżące budżetu jednostki samorządu terytorialnego mogą być wyższe niż dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych i wolne środki, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 ustawy

¹⁸ Źródło: <https://wspolnota.org.pl/news/wyjasnienia-uokik-w-sprawie-udzielania-pomocy-publicznej-przez-samorzady>; data dostępu: 16.04.2020 r.

¹⁹ Zob. Uzasadnienie do projektu ustawy, op. cit.

²⁰ Zob. Uzasadnienie do projektu ustawy, op. cit.

z dnia 27 sierpnia o finansach publicznych, o wydatki bieżące ponoszone w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane środkami własnymi.

Przepis ten przewiduje zmianę w zakresie wyłączenia wydatków na zadania związane z przeciwdziałaniem COVID-19 z reguły zrównoważenia strony bieżącej budżetu samorządowego. Zmiana w zakresie art. 242 ustawy o finansach publicznych ma na celu przejściowe złagodzenie ograniczeń dotyczących jednostek samorządu terytorialnego dotyczących zrównoważenia budżetu. W 2020 r. wydatki bieżące będą mogły być wyższe od dochodów bieżących o wydatki ponoszone w celu realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem COVID-19 w części, w jakiej zostały sfinansowane środkami własnymi.²¹

Złagodzenie reguł odnoszących się do utrzymania równowagi budżetowej j.s.t. na odpowiednim poziomie nie uwzględnia natomiast wywołanych epidemią COVID-19 skutków w postaci zmniejszenia dochodów budżetowych.²²

Art. 31zl. Ustalając na lata 2020-2025 relację ograniczającą wysokość spłaty długu jednostki samorządu terytorialnego, wydatki bieżące budżetu jednostki podlegają pomniejszeniu o wydatki bieżące na obsługę długu. W tym zakresie nie ma zastosowania art. 9 ust. 3 ustawy dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw.²³

Zmiana w zakresie art. 243 ustawy o finansach publicznych, polega na zwiększeniu możliwości zaciągania oraz spłaty zobowiązań przez samorządy. Przy ustaleniu na lata 2020-2025 relacji ograniczającej wysokość spłaty długu jednostki samorządu terytorialnego, wydatki bieżące budżetu jednostki będą podlegały pomniejszeniu o wydatki bieżące na obsługę długu. W tym zakresie nie ma zastosowania art. 9 ust. 3 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw, dotyczący szczególnych reguł ustalania relacji (o której mowa w art. 243 ustawy o finansach publicznych), łącznej kwoty przypadających w danym roku budżetowym spłat i wykupów do planowanych dochodów bieżących budżetu, która nie może przekroczyć średniej arytmetycznej z obliczonych dla ostatnich trzech lat relacji dochodów bieżących powiększonych o dochody ze sprzedaży majątku oraz pomniejszonych o wydatki bieżące do dochodów bieżących budżetu.

Stan prawny na dzień 20.04.2020 r.

21 Zob. Uzasadnienie do projektu ustawy, op. cit.

22 Rozwiązanie to projektowane jest w kolejnych przepisach wprowadzających szczególne rozwiązania w związku z epidemią COVID-19, zwanych „tarczą antykryzysową 3.0”, w której ma się znaleźć więcej przepisów kierowanych pod adresem j.s.t., mających złagodzić negatywne skutki gospodarcze wywołane epidemią.

23 Dz.U. poz. 2500

Narodowy Instytut Samorządu Terytorialnego powstał w 2015 r.
Jest państwową jednostką budżetową podległą MSWiA.
Działa na rzecz dalszej profesjonalizacji samorządu terytorialnego i administracji publicznej.

EKSPERTYZY NIST, ul. Zielona 18, Łódź 90-601
Sekretariat tel. +48 42 633 10 70
e-mail: sekretariat@nist.gov.pl